

Richtinggevende notitie evaluatie diverse gremia

Aanleiding

In de raadsvergadering van 2 februari 2012 zijn het Reglement van Orde en de Verordening op de raadscommissies aangepast aan de huidige werkwijze van de raad en commissies. Er is toen besloten met een aantal vergadersoorten, te weten: presidium, fractievoorzittersoverleg, agendacommissie en een raadsspreekuur in een gewijzigde opzet van start te gaan en dit na verloop van een bepaalde tijd te evalueren.

In de eerste helft van 2013 zijn de hierboven genoemde vergadersoorten geëvalueerd, zie de resultaten van de enquête hierover in de bijlage. Het presidium heeft de griffie gevraagd, op basis van deze resultaten een evaluerende, richtinggevende notitie met opties op te stellen ter bespreking in het presidium en uiteindelijk in de commissie/raad. Hieronder zal per vergadersoort worden ingegaan op de onderzoeksresultaten en wordt een voorstel gedaan hoe daarmee om te gaan. Na bespreking in de commissie zal een raadsvoorstel worden gedaan om de conclusies – al dan niet gewijzigd – al dan niet over te nemen en te vertalen naar een wijziging van het Reglement van Orde voor de gemeenteraad.

Raadsspreekuur	
Uitgangspunt: De reden om te experimenteren met een raadsspreekuur was ontevredenheid over spreekrecht in commissie/raad. Met het raadsspreekuur is een klein jaar ervaring opgedaan. De benoemde voordelen voor het raadsspreekuur waren: – Er kan overal over worden ingesproken. – Er kan tijdig invloed uitgeoefend worden. – Een keer inspreken is efficiënter dan meerdere fracties apart langsgaan. – Fractievergaderingen kunnen worden ontlast. – Een onderwerp kan uitgediept worden; er is meer dialoog en debat mogelijk omwille de opinievorming van de raad. – Fracties hebben de mogelijkheid om zich tijdig te beraden op informatie, wensen en standpunten van burgers. – De commissievergaderingen worden ontlast, waardoor andere agendapunten beter tot hun recht komen en de kans wordt groter om de eindtijd van vergaderingen te halen.	Resultaten van de enquête: Met de evaluatie is gepoogd te meten wat de bevindingen van zowel raadsleden als insprekers zijn. Hieronder volgen enkele (voorzichtige) bevindingen: – Met een kleine meerderheid is de raad positief over het raadsspreekuur. (De vraag is wel hoe representatief de evaluatie is omdat slechts de helft van het aantal raads- en commissieleden de evaluatie heeft ingevuld.) – Hoewel veel insprekers aangeven dat het spreekuur hen niet oplevert wat ze hadden verwacht, vinden ze het wel een goede manier om hun mening bekend te maken.

Conclusie/voorstel:

We kunnen vaststellen dat het raadsspreekuur – niet onverdeeld, maar wel – als positief wordt ervaren. Een kleine meerderheid van de raads-/commissieleden is positief. De vraag is hoe we dit moeten wegen. De insprekers zelf vinden het een goede manier om hun mening kenbaar te maken. Dat dit niet altijd oplevert wat ze ervan verwachtten, is enerzijds een kwestie van verwachtingenmanagement. Anderzijds zal niet elke inspreker altijd krijgen wat ie wil hebben, maar dat is nu eenmaal een bestuurlijke of politieke keuze. Je kunt het nooit iedereen naar de zin maken.

De inschatting is echter dat het raadsspreekuur ten opzichte van de oude situatie – met alleen een spreekrecht – toch een duidelijke stap vooruit is. Het is raadzaam om de kritiekpunten serieus op te pakken en te kijken of er verdere verbetering mogelijk is.

Verbeterpunten:

- *Betere timing:* de meest optimale situatie vanuit een oogpunt van beïnvloedbaarheid, is dat het raadsspreekuur nog wordt gehouden voordat de fracties hun vergaderingen hebben. Dan kunnen de fracties zich nog beraden op de inbreng van de burger en is er nog voorbereidingstijd voordat de commissie vergadert.
- *Het vergadertijdstip:* Een betere timing kan als neveneffect hebben, dat het vergadertijdstip gunstiger kan worden gekozen voor degenen die bij het raadsspreekuur aanwezig willen zijn. In de huidige situatie begint het raadsspreekuur om 18.30 uur. Dit zou verschoven kunnen worden naar 19.00 uur voorafgaand aan de fractievergaderingen. Voorwaarde voor deze oplossing is dat alle fracties op dezelfde avond vergaderen. Dit is nu niet mogelijk omdat daarvoor onvoldoende vergaderruimten beschikbaar zijn. Dit probleem zal zich mogelijk toch gaan voordoen als we kunnen verwachten dat er na de verkiezingen mogelijk meer fracties zijn in de raad. Aan het presidium zal separaat een voorstel worden gedaan om dit mogelijk te maken.
- *Frequentie:* Niet duidelijk is uit de enquête-resultaten naar voren gekomen wat er mankeert aan de frequentie. Vanuit het oogpunt van de burger zou er in ieder geval gelegenheid moeten zijn om tijdig over alle agendapunten van de commissies/raad te kunnen inspreken in het raadsspreekuur. Dat betekent minimaal het handhaven van de huidige frequentie van tweemaal in een cyclus. In de praktijk is dit minder omdat er niet altijd gebruik wordt gemaakt van het raadsspreekuur. Het voorstel is daarom de huidige frequentie te handhaven.
- *Verbeteren communicatie:* Er moet meer gecommuniceerd worden naar inwoners en er moet meer aan verwachtingsmanagement richting inspreker worden gedaan.
- *Instructie raads/commissieleden:* Raadsleden moeten meer ‘handvatten’ krijgen om de discussie vorm te kunnen geven zonder politiek te bedrijven. (De griffie heeft al een document met tips en trucs verspreid.). Dit element ook meenemen in de eerstvolgende debattraining.
- *Afschaffen spreekrecht in commissie:* In de raad is het spreekrecht al afgeschaft. De bedoeling is geweest om het spreekuur in de commissie te vervangen door het raadsspreekuur en dus het spreekrecht af te schaffen om dubbeling te voorkomen. Dat schept ook helderheid.

Presidium	
Uitgangspunt/huidige situatie: Het presidium bestaat al geruime tijd in huidige vorm en werd eerder seniorenconvent genoemd. De ontwerp-regeling voor het presidium luidt als volgt: Het presidium 1. De raad heeft een presidium. 2. Het presidium bestaat uit de voorzitter en de fractievoorzitters. De griffier is in elke vergadering van het presidium aanwezig. 3. De voorzitter kan voorstellen de secretaris uit te nodigen voor het presidium. 4. Elke fractievoorzitter wijst een lid van de raad aan, dat hem bij zijn afwezigheid in het presidium vervangt. 5. Elke fractievoorzitter heeft één stem in het presidium. 6. Het presidium heeft als taak aanbevelingen te doen aan de raad inzake de organisatie van de werkzaamheden van de raad en van zijn commissies, en inzake de agenda van de raad voor de langere termijn.	Resultaten van de enquête: Uit de evaluatie blijkt dat de raad positief staat t.o.v. dit gremium en het voortbestaan ervan. Aandachtspunten zijn: – geen zaken bespreken die in fractievoorzittersoverleg thuishoren – tijdstip en frequentie van vergaderen – meer transparantie. Ambtshalve overwegingen: Formeel vergadert het presidium openbaar. Dit heeft echter weinig betekenis zolang de agenda's en vergaderingen niet actief openbaar worden gemaakt. Openbaarmaking leidt tot meer transparantie en is goed voor de beeldvorming. Openbaar vergaderen zal het effect hebben dat er strakker onderscheid gaat worden gemaakt tussen zaken die echt voor het presidium zijn en andere zaken die in een besloten fractievoorzittersoverleg thuishoren.
Conclusie/voorstel: – Maak het presidium actief openbaar door het publiceren van de agenda en de besluitenlijst en de vergadering open te stellen voor bezoek van publiek. – Houd het presidium voor procedurele en niet voor inhoudelijke, politieke of besluitvormende aangelegenheden. – Maak in de nieuwe raadsperiode nieuwe afspraken over vergadertijdstip en frequentie met het oog op meer aandacht voor belangrijke zaken.	

Fractievoorzittersoverleg	
Uitgangspunt/huidige situatie: Het fractievoorzittersoverleg is een nieuw gremium dat is ontstaan vanuit het idee om bepaalde persoonsvertrouwelijke en politiek bestuurlijke aangelegenheden te kunnen bespreken zonder dat daarvoor het presidium wordt gebruikt, wat niet als het juiste gremium voor dit soort zaken wordt beschouwd. In de raadsvergadering van februari 2012 is afgesproken dit gremium nog niet in het Reglement van Orde op te nemen, maar er eerst mee te experimenteren. In de evaluatie is ook het fractievoorzittersoverleg door de raad beoordeeld. In de periode van het experiment is het fractievoorzittersoverleg niet bijeen geweest. Hoewel de raad overwegend positief staat t.o.v. deze overlegvorm, komt vaak de vraag boven of er geen overlap is met het presidium en of het presidium niet gebruikt kan worden voor dit soort overleg. Het lijkt er tevens op dat er minder behoefte is om deze overlegvorm in de reglementen te verankeren. Ervan uitgaande dat het presidium niet bedoeld is voor persoonsvertrouwelijke en politiek bestuurlijke aangelegenheden, kan het toch nuttig zijn om het fractievoorzittersoverleg in stand te houden en in de reglementen op te nemen. Dan is er in ieder geval een geregelde overlegvorm, mocht deze nodig zijn. Hoewel er de afgelopen tijd slecht een enkele keer fractievoorzittersoverleg is geweest, betekent dit niet dat er in de toekomst mogelijk niet vaker een beroep op dit gremium gedaan kan worden. De ontwerp-regeling luidt als volgt: 1. De voorzitter van de raad en de fractievoorzitters treden in overleg met elkaar. De voorzitter van de raad treedt op als voorzitter van het overleg. 2. De griffier is in elk overleg van voorzitter en fractievoorzitters aanwezig. 3. Dit overleg komt bij elkaar indien hiertoe aanleiding bestaat, maar in elk geval bij uitwisseling van persoonsvertrouwelijke aangelegenheden en politiek bestuurlijke kwesties. 4. Het overleg komt bijeen zo vaak als de voorzitter van de raad dit noodzakelijk acht. Iedere fractievoorzitter kan bij de voorzitter van de raad gemotiveerd verzoeken om een vergadering van het overleg.	Resultaten van de enquête: Het fractievoorzittersoverleg is de afgelopen periode niet vaak bijeen geweest. Dat geeft weinig input voor evalueren. In het algemeen zijn de reacties positief en wordt vooral gewezen op de relatie met het presidium en of het al dan niet nodig is dit gremium te formaliseren. Ambtshalve overwegingen: Omdat de samenstelling van het fractievoorzittersoverleg dezelfde is als het presidium ligt er in praktische zin een duidelijke koppeling tussen beide gremia. Een belangrijk verschil is dat het presidium openbaar vergadert en het fractievoorzittersoverleg niet. Door de openbaarheid van het presidium meer te benadrukken en te faciliteren zal een vermenging van rollen tussen beide gremia niet meer eenvoudig kunnen optreden. Het verdient aanbeveling het fractievoorzittersoverleg te formaliseren. Dat voorkomt elke discussie over het bestaansrecht en geeft een goede basis voor dit overleg. In de praktijk zal onderaan de agenda van het presidium aandacht worden gevraagd voor eventuele punten die aansluitend in een besloten fractievoorzittersoverleg aan de orde kunnen komen. Het initiatief om agendapunten te benoemen kan van zowel van de voorzitter als van de leden komen.
Conclusie/voorstel: Deze evaluatie betekent dat de bestaande praktijk kan worden voortgezet en worden geregeld door een wijziging van het Reglement van Orde.	

Agendacommissie	
Tijdens de voorzitterstraining die in 2011 is gehouden, hebben de voorzitters aangegeven meer betrokken te willen worden bij de agendavorming. Los daarvan is eerder de behoefte gebleken aan een gremium dat zich nadrukkelijker bezighoudt met de agenda's van raad en commissie, omdat het presidium daar in de praktijk vaak niet aan toekomt. Bovendien kan de agendacommissie dienen als een platform voor de voorzitters om ervaringen uit te wisselen en op basis daarvan met elkaar een gezamenlijke vergadercultuur kunnen bevorderen. De ontwerp-regeling voor de agendacommissie luidt als volgt: 1. De agendacommissie bestaat in ieder geval uit de voorzitters van de raadscommissies. De voorzitter van de raad kan de vergaderingen van de agendacommissie bijwonen. De griffier is in elke vergadering van de agendacommissie aanwezig. 2. De raad benoemt extra leden, voor zover dat nodig is om elke fractie vertegenwoordigd te doen zijn. 3. De leden van de agendacommissie kunnen elk een raadslid als plaatsvervanger aanwijzen. 4. De agendacommissie adviseert de voorzitters van de commissies en de voorzitter van de raad over de agenda's van de commissies en raadsvergaderingen. 5. De voorzitter van de agendacommissie kan voorstellen de gemeentesecretaris uit te nodigen voor een vergadering van de agendacommissie. 6. De leden van de agendacommissie hebben elk één stem in de agendacommissie. 7. De voorzitter en zijn plaatsvervanger worden door de leden van de agendacommissie uit hun midden benoemd. 8. De voorzitter van de agendacommissie overlegt met de voorzitter van de raad over de samenstelling van de voorlopige agenda voor de vergadering van de raad	Resultaten van de enquête: Uit de evaluatie blijkt dat er in de raad overwegend positief wordt gedacht over de doelstelling en het functioneren van de agendacommissie. De volgende aanbevelingen zijn te maken: 1. Het is noodzakelijk dat een inhoudelijk betrouwbare termijnagenda wordt opgesteld. 2. Afstemming met rol presidium. 3. Intervisie en klankbordfunctie: of dit goed is om te doen tijdens de agendacommissie en of dit werkt, daarover verschillen de meningen. Hierover zou nog eens nagedacht kunnen worden. Wellicht is het een optie om dit voor dieper gaande evaluaties los te koppelen en aparte bijeenkomsten te organiseren. Ambtshalve overwegingen: Het is evident dat een betrouwbaarder planning en strakkere afspraken over agenderen een voorwaarde zijn voor het goed kunnen functioneren als agendacommissie. Op het moment dat de agendacommissie de agenda bespreekt moet de commissie erop kunnen vertrouwen dat de onderliggende stukken tijdig worden aangeleverd bij de griffie, anders heeft agendering geen zin en kan de agendacommissie haar rol niet goed vervullen. De afstemming met het presidium is altijd aanwezig, omdat de timing van vergadering zo is gekozen dat op maandag de agendacommissie vergadert en op de volgende donderdag het presidium. De besluitenlijst van de agendacommissie wordt tijdig naar de leden van het presidium verzonden. De griffier zal evt punten uit de agendacommissie meenemen naar het presidium.
Conclusie/voorstel: Bij het college aandringen op een betrouwbare termijnagenda Inzetten op een meer gestructureerde aanpak van het intervisie-element en een aparte sessie beleggen om de ervaringen met het voorzitterschap uit te wisselen en op basis daarvan afspraken te maken over verdere ontwikkelingen op de weg naar verbetering van de vergadercultuur.	

